

การศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์
ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง)
A Study of Electronic Media Usage Behavior
for Faculty of Education Students, Ramkhamhaeng University (Center)

ชัยวัฒน์ แจ้งอักษร^{1*}, กมลทิพย์ ศรีหาเศษ² และ สุวิมล ตีรกานันท์³
¹สาขาวิชาวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
^{2,3}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
*ผู้รับผิดชอบบทความ

Chaiwat Chaengoakson^{1*}, Kamontip Srihaset² and Suwimon Tirakanant³
E-mail: gittikun9@gmail.com¹, ksrihaset@gmail.com², suw_tir@yahoo.com³

¹Educational Measurement, Faculty of Education,
Ramkhamhaeng University, Thailand

^{2,3}Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

*Corresponding author

Received: March 12, 2019 / Revised: May 16, 2019 / Accepted: June 5, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษา 2/61 จำนวนทั้งสิ้น 380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ซึ่งอยู่ในรูปแบบของการตรวจสอบรายการ (checklist) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย มัชยฐาน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

คำสำคัญ: พฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์; มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ทุก ๆ ด้าน ส่วนใหญ่ใช้ Smartphones ประเภทสื่อที่ใช้ส่วนใหญ่ใช้สื่อ Social Network ยกเว้นด้านการศึกษา ส่วนใหญ่ใช้สื่อเว็บไซต์ ช่วงเวลาการใช้งานส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเวลา 18.01-00.00 น. ยกเว้นด้านการติดต่อสื่อสาร ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเวลา 12.01-18.00 น. สถานที่ใช้งานในทุก ๆ ด้าน ส่วนใหญ่ใช้ที่บ้านหรือที่พัก
2. เมื่อทำการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการสืบค้นคว้าหาความรู้มากที่สุด ซึ่งนักศึกษาโดยส่วนใหญ่ใช้ Smartphones ในการสืบค้นคว้าหาความรู้ บ่อยครั้ง โดยการใช้ผ่านสื่อเว็บไซต์ ในช่วงเวลา 18.01-00.00 น. ที่บ้านหรือที่พัก ส่วนด้านความบันเทิง นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการฟังเพลงมากที่สุด ซึ่งนักศึกษาโดยส่วนใหญ่ใช้ Smartphones ในการฟังเพลงบ่อยครั้ง โดยการใช้ผ่านสื่อเว็บไซต์ ในช่วงเวลา 18.01-00.00 น. ที่บ้านหรือที่พัก ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการวางแผนก่อนออกเดินทางมากที่สุด ซึ่งนักศึกษาโดยส่วนใหญ่ใช้ Smartphones ในการวางแผนก่อนออกเดินทางบ่อยครั้ง โดยการใช้ผ่านสื่อเว็บไซต์ ในช่วงเวลา 12.01-18.00 น. ที่บ้านหรือที่พัก และด้านการติดต่อสื่อสาร นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการติดต่อสมาคมระหว่างกลุ่มเพื่อนมากที่สุด ซึ่งนักศึกษาโดยส่วนใหญ่ใช้ Smartphones ในการติดต่อสมาคมระหว่างกลุ่มเพื่อนบ่อยครั้ง โดยการใช้ผ่านสื่อ Social Network ในช่วงเวลา 12.01-18.00 น. ที่บ้านหรือที่พัก

Abstract

The purposes of this study were electronic media usage behavior for Faculty of Education students, Ramkhamhaeng University (Center). The sample of this research is Faculty of Education students, Ramkhamhaeng University (Center) who enrolled in this semester 2/61. There are 380 people. By using research tools is a questionnaire about electronic media usage behavior for Faculty of Education students, Ramkhamhaeng University (Center). It has form to be a checklist. Statistics used in data analysis consisting; Frequency, Distribution, Percentage, Minimum, Maximum, Mean, Median and Standard deviation.

The results of the study were as follows:

1. The electronic media usage behavior for Faculty of Education students, Ramkhamhaeng University (Center) reflect that the most student using electronic media about education. Which using is a frequent level. But in daily life is rarely. The most of the tools are Smartphones. The most of media using are social network. But in education the most of use website media. Period of used is 18.01-00.00 p.m. excluding, in communication have duration to be 12.01-18.00 p.m. Mostly used at home or apartment.

2. When considering each aspect, it was found. Education, the most of students used electronic media to search about knowledge. Mostly, they used smartphones in searching. The duration was 18.01-00.00 p.m. in their home or apartment. Entertainment, the most of students used electronic media in listening song. Mostly, they used smartphones in searching. The duration was 18.01-00.00 p.m. in their home or apartment. Daily life, the most of students used electronic media in traveling. Mostly, they used smartphones in planning. The duration was 12.01-18.00 p.m. in their home or apartment. And communication, the most of students used electronic media in communication with their friends. Mostly, they used smartphones in communication with their friends. The duration was 12.01-18.00 p.m. in their home or apartment.

Keywords: Electronic Media Usage Behavior; Ramkhamhaeng University (Center)

บทนำ

เนื่องด้วยสังคมโลกและเทคโนโลยีที่แปรเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว จึงมีความสำคัญยิ่งที่บุคคลจะต้องปรับการใช้ชีวิตให้ทันต่อวิทยาการที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ในทุกวันนี้ จากความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 4 วรรคต้น บัญญัติไว้ว่า “การศึกษา” เป็นกระบวนการการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อีกทั้งได้บัญญัติไว้ว่า “การศึกษาตลอดชีวิต” เป็นการศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งสถานที่ที่มีสำคัญต่อการศึกษานั้น ก็คือ สถานศึกษา โดยได้บัญญัติไว้ว่า “สถานศึกษา” เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่ หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2560) จากความในพระราชบัญญัติ ณ ข้างต้นนั้น ย่อมแสดงให้เห็นว่า การศึกษา หรือการเรียนรู้นั้น เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และสิ่งที่สำคัญไปกว่านั้นก็คือ การเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ ด้วยกาลเวลาที่ผ่านแปรผันและการเปลี่ยนแปลงไปของเทคโนโลยีย่อมเป็นผลให้สื่อต่าง ๆ วิวัฒนาการตามไปด้วยเฉกเช่นกัน ซึ่งการวิวัฒนาการดังกล่าวนี้ ทำให้บุคคลสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้น สะดวกสบายยิ่งขึ้น โดยการนำเอาวิธีการทางเทคโนโลยีทางไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์ใช้เพื่อจัดการ และทำหน้าที่เป็นสื่อในการถ่ายทอดข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระบบ ได้แก่ ระบบอนาล็อก และระบบของดิจิทัล ซึ่งที่เรียกกันว่า “สื่ออิเล็กทรอนิกส์” พฤติกรรมการใช้สื่อ หรือพฤติกรรมกรบริโภคสื่อ นั้นได้มีผู้แบ่งแยกไว้ ดังนี้

พฤติกรรมการใช้สื่อต่าง ๆ ของผู้รับสารว่า ผู้รับสารควรเลือกเปิดรับสื่อตามลักษณะดังต่อไปนี้ (1) เลือกรับสื่อที่สามารถจัดหาได้ (availability) ธรรมชาติของมนุษย์จะใช้ความพยายามระดับหนึ่งเท่านั้น อะไรที่ยากเกินไปจะไม่ได้รับเลือก (2) เลือกสื่อที่สอดคล้อง (consistency) กับความรู้ ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติของตน (3) เลือกสื่อที่สะดวก (convenience) ในปัจจุบันผู้รับสารสามารถเลือกรับสื่อได้ทั้งทางวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสื่อบุคคล ซึ่งแต่ละคนจะมีพฤติกรรมการรับสื่อที่แตกต่างกันตามทัศนคติ และ (4) เลือกสื่อตามความเคยชิน (accustomedness) บุคคลกลุ่มหนึ่งในสังคมที่จะไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงการรับสื่อที่ตนเคยรับอยู่ มักจะพบในบุคคลที่มีอายุ (พรทิพย์ วรกิจไศศนา อ่างถึงใน พัฒนบุรี อรุณศรี, ฉวีวรรณ สุวรรณภา, และธีรวัฒน์ จันทร์จำรัส, 2553, หน้า 21-22)

พฤติกรรมทุกอย่างมีสาเหตุ สาเหตุที่ทำให้เกิด คือ สิ่งเร้า หรือสิ่งกระตุ้น (stimulus) ส่วนการกระทำที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้า เรียกว่า ปฏิกริยาตอบสนอง (response) ซึ่งเป็นพฤติกรรมการศึกษาพฤติกรรมในเชิงจิตวิทยา จึงเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้า กับปฏิกริยาตอบสนอง (ปราณี รามสูตร, 2542, หน้า 75) มนุษย์เราแตกต่างกันทั้งในลักษณะทางสรีระ และลักษณะทางจิตวิทยา ความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งมีที่มาจากสาเหตุ 2 หลักการใหญ่ ๆ คือ พันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม (สุธรรม รัตนโชติ, 2552)

เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีอยู่ให้มีความเหมาะสมตรงตามความต้องการ ตามลักษณะพฤติกรรมการใช้งานของกลุ่มบุคคล ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบถึงพฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของบุคคลกลุ่มนั้น ๆ เสียก่อน ที่จะดำเนินการปรับปรุง หรือดำเนินการแก้ไขสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นต่อไป ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องนั้นสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า พฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 2 ปัจจัย ดังต่อไปนี้ (1) ด้านการเข้าถึงสื่อ ประกอบด้วย ระดับการใช้งานสื่อ อุปกรณ์การเข้าใช้สื่อ ประเภทของสื่อที่ใช้ ช่วงเวลาการเข้าใช้สื่อ และสถานที่ที่เข้าใช้สื่อ และ (2) ด้านวัตถุประสงค์การใช้สื่อ ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านการดำเนินชีวิต ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านความบันเทิง (จุฑารัตน์ ศราวรรณวงศ์ และคณะ, 2560; พรณิการ์ พุ่มจันทร์ และคณะ, 2558; พิศมัย หาญมงคลพิพัฒน์, 2558)

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยที่ผ่านมาเป็นการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และการใช้บริการบนสื่ออินเทอร์เน็ต ของนิสิต นักศึกษาในมหาวิทยาลัยระบบปิด และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งสภาพการบริหารงานการจัดการเรียนการสอนของสถาบันนั้น ๆ แตกต่างจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบตลาดวิชา (จุฑารัตน์ ศราวรรณวงศ์, ขจร ฝ่ายเทศ, ดวงแก้ว เงินพูนทรัพย์, และวัลลภา จันทร์ดี, 2560; พรณิการ์ พุ่มจันทร์, นุชจรี หงษ์เหลี่ยม, และพัชดาพรรณมฤตมเพ็ชร (2558); อนงค์ ทองเรือง, สายใจ ทันทกร, และจงกล ศิริประภา (2557); ขนิษฐา จิตแสง, 2556) อย่างไรก็ตาม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ยังได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวเนื่องต่อการศึกษาดังวิสัยทัศน์ที่ได้กล่าวไว้ว่า จัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง รู้จักใช้เทคโนโลยีเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะศึกษาศาสตร์, 2561)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) โดยทำการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการทำแผนส่งเสริมและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง)

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษา 2/61 จำนวนทั้งสิ้น 7,033 คน (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล, 2561)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษา 2/61 ซึ่งคำนวณจากสูตรของ Yamane (อ้างถึงใน บุญมี พันธุ์ไทย, 2557, หน้า 121) เป็นจำนวนทั้งสิ้น 380 คน แล้วทำการสุ่มเชิงชั้นอย่างมีสัดส่วน (proportional stratified random sampling) (บุญมี พันธุ์ไทย, 2557, หน้า 111)

ระยะเวลาเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ตั้งแต่ 24 มกราคม พ.ศ. 2562 ถึง 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่ สภาพส่วนบุคคล ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ประกอบด้วย เพศ, สาขาวิชา, ระดับชั้นปี, ค่าใช้จ่ายต่อเดือน และอายุ

ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ พฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านการเข้าถึงสื่อ ประกอบด้วย ระยะเวลาการเข้าใช้สื่อ, ประเภทของสื่อที่ใช้, อุปกรณ์การเข้าใช้สื่อ และสถานที่เข้าใช้สื่อ และ (2) ด้านวัตถุประสงค์การใช้สื่อ ประกอบด้วย ด้านการศึกษา, ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน, ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านความบันเทิง

นิยามศัพท์

พฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ประกอบด้วย 2 ปัจจัยหลัก ดังต่อไปนี้

1. การเข้าถึงสื่อ หมายถึง องค์ประกอบของการได้รับมาซึ่งข้อมูลสารสนเทศประเภทต่าง ๆ ของผู้ใช้สื่อ ประกอบด้วย 5 ปัจจัยย่อย ดังต่อไปนี้

1.1 ระดับการใช้งานสื่อ หมายถึง ความถี่ในการใช้งานสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ประกอบด้วย ไม่เคยใช้, นาน ๆ ครั้ง และบ่อยครั้ง

1.2 อุปกรณ์การเข้าใช้สื่อ หมายถึง ประเภท รูปแบบ หรือชนิดของเครื่องมือที่ใช้งานสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ได้แก่ Smartphone, Computer และ I-Pad

1.3 ประเภทของสื่อ หมายถึง ชนิด หรือลักษณะการบริการในการใช้งานสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ได้แก่ สื่อเว็บไซต์, Social Network, E-mail, E-book, E-Journals และ Application

1.3.1 แอปพลิเคชัน (application) หมายถึง โปรแกรมประยุกต์ที่มีการออกแบบมาเพื่อรองรับ งานเฉพาะด้าน เช่น แอปพลิเคชัน RU e-service, App JOOX music, App Netflix, App Lazada, App Youtube และ App moovit เป็นต้น

1.4 ช่วงเวลาการใช้สื่อ หมายถึง ขอบเขตเวลา หรือช่วงเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง)

1.5 สถานที่เข้าใช้สื่อ หมายถึง อาณาเขต อาณาบริเวณพื้นที่ สถานที่ในการใช้งานสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง)

2. วัตถุประสงค์การใช้สื่อ หมายถึง เป้าหมาย สิ่งที่มีมุ่งหมาย มุ่งหวัง ความต้องการ หรือเป้าประสงค์ ในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการศึกษา หมายถึง การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนองความต้องการ สนับสนุน หรืออำนวยความสะดวกในการสืบค้น แสวงหา ใช้บริการในด้านการเรียนรู้ การเข้าถึงเนื้อหาวิชาการ หรือการเข้าถึง ข้อมูลต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง)

2.2 ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน หมายถึง การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนองความต้องการ สนับสนุน หรืออำนวยความสะดวกในการสืบค้น แสวงหา ใช้บริการในการดำรงชีพ การใช้ชีวิตประจำวัน การเข้าถึงข่าวสารข้อมูล การจับจ่ายใช้สอย ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง)

2.3 ด้านการติดต่อสื่อสาร หมายถึง การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อสนองความต้องการ สนับสนุน หรืออำนวยความสะดวกในการสืบค้น แสวงหา ใช้บริการในการเชื่อมโยงการสื่อสาร การพบปะสังคม การสนทนา การเข้าถึงคมพุดคุย ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง)

2.4 ด้านความบันเทิง หมายถึง การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนองความต้องการ สนับสนุน หรืออำนวยความสะดวกในการสืบค้น แสวงหา ใช้บริการในด้านของการพักผ่อนหย่อนใจ ความสนุกสนาน การผ่อนคลายความเครียด ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง)

พฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ความถี่ในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่าง ๆ ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในช่วงเวลา และสถานที่ต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการ สนับสนุน หรืออำนวยความสะดวกในการสืบค้น แสวงหา ใช้บริการสารสนเทศในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการศึกษา หมายถึง ความถี่ในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่าง ๆ ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในช่วงเวลา และสถานที่ต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการ สนับสนุน หรืออำนวยความสะดวกในการสืบค้น แสวงหา ใช้บริการในการเรียนรู้ การเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย หรือการเข้าถึงเนื้อหาวิชาการ ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง)

2. ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน หมายถึง ความถี่ในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่าง ๆ ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในช่วงเวลา และสถานที่ต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการ สนับสนุน หรืออำนวยความสะดวกในการสืบค้น แสวงหา ใช้บริการในการดำรงชีพ การใช้ชีวิตประจำวัน การเข้าถึงข่าวสารข้อมูล การใช้จ่ายใช้สอย ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง)

3. ด้านการติดต่อสื่อสาร หมายถึง ความถี่ในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่าง ๆ ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในช่วงเวลา และสถานที่ต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการ สนับสนุน หรืออำนวยความสะดวกในการสืบค้น แสวงหา ใช้บริการในการเชื่อมโยงการสื่อสาร การพบปะสังคม การสนทนา การเข้าสังคมพูดคุย ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง)

4. ด้านความบันเทิง หมายถึง ความถี่ในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่าง ๆ ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในช่วงเวลา และสถานที่ต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการ สนับสนุน หรืออำนวยความสะดวกในการสืบค้น แสวงหา ใช้บริการในด้านของการพักผ่อนหย่อนใจ ความสนุกสนาน การผ่อนคลายความเครียด ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง)

นักศึกษา หมายถึง นิสิต นักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษา 2/61 จำนวนทั้งสิ้น 7,033 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง)

2. ผลของการวิจัยใช้เป็นแนวทางสำหรับฝ่ายบริหาร และผู้ที่มีความเกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการจัดการ ทำแผนส่งเสริม และพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง)

3. ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้สนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติม โดยใช้เป็นข้อมูลในการ สนับสนุนแนวความคิดในการศึกษาค้นคว้าที่มีความเกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในครั้งต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์**ความหมายของสื่ออิเล็กทรอนิกส์**

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การนำเอากระบวนการทางเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ถ่ายทอดข้อมูล หรือสารสนเทศ มีทั้งรูปของระบบอนาล็อก เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ วิดีโอ ลำโพง เทปบันทึกเสียง และในรูปของระบบดิจิทัล เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ หรือระบบที่สามารถถ่ายทอด และปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้ เป็นต้น (ชุดิสนันต์ เกิดวิบูลย์เวช, 2560, หน้า 4; เสถียร แก้วไวยุทธ์, 2555; ดวงแสง ณ นคร และศยามน อินสอาด, 2558, หน้า 181; พัฒนารัตน์ อัฐวงศ์, ฉวีวรรณ สุวรรณภา, และธีรวัฒน์ จันทน์จรัส, 2553, หน้า 21; ลลิตา เรื่องทอง อ้างถึงใน อำภพร แก่กลางตอน และมัลลิกา เงินยิ่ง, 2557; กิดานันท์ มลิทอง อ้างถึงใน พัฒนารัตน์ อัฐวงศ์, ฉวีวรรณ สุวรรณภา, และธีรวัฒน์ จันทน์จรัส, 2553, หน้า 19)

การเข้าถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์

1. อุปกรณ์เพื่อการเข้าถึงสารสนเทศ ในปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันมากขึ้น และเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เมื่อก่อนเราอ่านหนังสือได้จากสิ่งตีพิมพ์เท่านั้น แต่ในปัจจุบันเราสามารถอ่านได้จากเครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องอ่านอิเล็กทรอนิกส์ และสิ่งที่น่าสนใจยิ่งกว่านั้นก็คือ เครื่องอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ออกแบบมาเพื่อให้อ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะ ทำให้มีน้ำหนักเบาพกพาได้สะดวก

1.1. เครื่องอ่านอิเล็กทรอนิกส์ คือ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แบบพกพาที่มีโปรแกรมรับรองหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือสามารถดาวน์โหลดโปรแกรมสำหรับอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อรับรองการอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ ผ่านอุปกรณ์นี้ นอกจากนั้นเครื่องอ่านอิเล็กทรอนิกส์บางรุ่น ยังสามารถรับรองการใช้งานได้หลากหลาย เช่น เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ดูหนัง ฟังเพลง เป็นต้น โดยแบ่งเครื่องอ่านอิเล็กทรอนิกส์เป็น 3 ประเภท ดังนี้ (1) E-reader เช่น Amazon kindle, Barnes & Noble nook, Sony reader เป็นต้น (2) Tablet Computer เช่น iPad, Samsung Galaxy Tab เป็นต้น และ (3) Smartphone เช่น iPhone, Sony Xperia, Samsung, HTC เป็นต้น (อำภพร แก่กลางตอน และมัลลิกา เงินยิ่ง, 2557)

แนวคิด และหลักการเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อ**ความหมายของพฤติกรรม**

พฤติกรรมมนุษย์ หมายถึง การกระทำ หรือการแสดงออกของมนุษย์ โดยธรรมชาติทางสรีระ ซึ่งการกระทำนั้นมีทั้งที่รู้ตัว และไม่รู้ตัว ซึ่งการกระทำสามารถวัดได้ โดยอาศัยการสังเกต หรือเครื่องมือก็ได้ ซึ่งมีการแบ่งพฤติกรรม ออกเป็น 2 หน่วยใหญ่ ได้แก่ พฤติกรรมภายนอก เป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ด้วยสัมผัสทั้งห้าของมนุษย์ได้โดยตรง ส่วนพฤติกรรมภายใน เป็นพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า แต่จำเป็นต้องอาศัยการวัดโดยวิธีการทางอ้อมแทน ซึ่งผลที่ได้ย่อมมีความคลาดเคลื่อนตามมา (ธัญญภัทร์ ศิริธรรมาโรจน์, 2559, หน้า 5; มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2553, หน้า 1-5; สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2554; กมลรัตน์ กริทอง อ้างถึงใน ธัญญภัทร์ ศิริธรรมาโรจน์, 2559, หน้า 4-5)

ความแตกต่างระหว่างบุคคล

ปราณี รามสูต (2542, หน้า 75) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมทุกอย่างมีสาเหตุ สาเหตุที่ทำให้เกิด คือ สิ่งเร้า หรือสิ่งกระตุ้น (stimulus) ส่วนการกระทำที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้า เรียกว่า ปฏิกริยาตอบสนอง (response) ซึ่งเป็นการศึกษาพฤติกรรมในเชิงจิตวิทยาจึงเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับปฏิกริยาตอบสนอง และที่เน้นศึกษาอีกประการหนึ่ง เพราะมีความสำคัญมากด้านพฤติกรรม ได้แก่ อิทธิพลจากการรับรู้สิ่งเร้า ซึ่งมีผลต่อหน้าที่ปฏิกริยาในการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งเหล่านั้น

พฤติกรรมการใช้สื่อ

พรทิพย์ วรกิจโกคาทร (อ้างอิงใน พัฒน์ริ อัฐวงศ์, ณวีวรรณ สุวรรณภา, และธีรวัฒน์ จันทร์จำรัส, 2553, หน้า 21-22) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมการใช้สื่อต่าง ๆ ของผู้รับสารว่า ผู้รับสารควรจะเลือกเปิดรับสื่อตามลักษณะ ดังนี้ (1) เลือกรับสื่อที่สามารถจัดหาได้ (availability) ธรรมชาติของมนุษย์จะใช้ความพยายามเพียงระดับหนึ่ง เท่านั้น สิ่งที่ยากมาก ๆ จะไม่ได้รับเลือก ตัวอย่างในชนบท ประชาชนส่วนใหญ่จะเปิดรับสื่อวิทยุกระจายเสียง เป็นสำคัญ เพราะตนเองสามารถจัดหาวิทยุมาได้ง่ายกว่าสิ่งอื่น เป็นต้น (2) เลือกสื่อที่สอดคล้อง (consistency) กับความรู้ ค่านิยม ความเชื่อและทัศนคติของตน เช่น นิสิต และนักวิชาการ มักนิยมอ่านหนังสือพิมพ์มติชน หรือสยามรัฐ มากกว่าหนังสือพิมพ์อื่น เพราะหนังสือพิมพ์ดังกล่าวให้ข่าวสารสาระความรู้ในแง่วิชาการ ที่สอดคล้องกับตน (3) เลือกสื่อที่สะดวก (convenience) ในปัจจุบันผู้รับสารสามารถเลือกรับสื่อ ได้ทั้งทางวิทยุโทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และสื่อบุคคล ซึ่งแต่ละคนก็จะมีพฤติกรรมการรับสื่อที่แตกต่างกันตามที่ตนสะดวก เช่น บางคนมักนิยมรับฟังข่าวสารทางวิทยุขณะขับรถ เป็นต้น (4) เลือกสื่อตามความเคยชิน (accustomedness) บุคคลกลุ่มหนึ่งในสังคมที่จะไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง การรับสื่อที่ตนเคยรับอยู่ ซึ่งมักจะพบในบุคคลที่มีอายุมาก เช่น เคยฟังวิทยุเป็นประจำก็มักจะไม่นิยมฟังสื่อโทรทัศน์ หรือสื่ออย่างอื่น เป็นต้น และ (5) ลักษณะเฉพาะของสื่อที่กล่าวมาแล้ว เป็นความต้องการของผู้รับสารเป็นหลัก

วิธีการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามอยู่ในรูปแบบของการตรวจสอบรายการ (checklist) โดยมีขั้นตอนในการสร้างและการตรวจหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม (2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต (3) วิเคราะห์พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต โดยผสมผสานกรอบแนวคิดของ จุฑารัตน์ ศราวุฒวงศ์ และคณะ (2560), พรณิการ์ พุ่มจันทร์ และคณะ (2558) และพิศมัย ชาญมงคลพิพัฒน์ (2558) โดยทำการแบ่งพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต ออกเป็น 2 ด้านหลัก ๆ ดังต่อไปนี้ (1) ด้านการเข้าถึงสื่อ ประกอบด้วย ระดับการเข้าถึงสื่อ, อุปกรณ์เข้าถึงสื่อ, ประเภทของสื่อ, ช่วงเวลาการใช้งาน และ

สถานที่ใช้งาน และ (2) ด้านวัตถุประสงค์การใช้สื่อ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ด้านการศึกษา, ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน, ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านความบันเทิง (4) เขียนนิยามศัพท์เฉพาะของพฤติกรรมการใช้อิเล็กทรอนิกส์ในแต่ละด้าน (5) เขียนข้อคำถามในแต่ละด้านให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้อิเล็กทรอนิกส์ (6) นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 16 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ได้ข้อคำถามที่ผ่านจำนวน 16 ข้อ และ (7) ค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยวิธีการสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของ Cronbach พบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ (1) ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการใช้อิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ไปทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษา 2/61 จำนวนทั้งสิ้น 380 คน และ (2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย มาตรวจสอบความครบถ้วน เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ผลของข้อมูล ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่เก็บมาได้มาทำการวิเคราะห์โดยวิธีประมวลผลค่าทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้ (1) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ดังนี้ (1) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ ชั้นปี และสาขาวิชาที่ศึกษา ใช้วิธีการวิเคราะห์การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ (2) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอายุ และค่าใช้จ่ายต่อเดือน ใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าต่ำสุด (min) ค่าสูงสุด (max) ค่าเฉลี่ย (mean) มัธยฐาน (median) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และ (2) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้อิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ใช้วิธีการวิเคราะห์การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. สถานภาพของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นหญิง เมื่อพิจารณาตามชั้นปี พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 5 และเมื่อพิจารณาตามสาขาวิชาที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในสาขาปฐมวัย ส่วนอายุของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 22.64 ปี มัธยฐาน เท่ากับ 22 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ

4.03 ปี โดยนักศึกษามีอายุอยู่ในช่วง 18 ถึง 50 ปี และส่วนของค่าใช้จ่ายต่อเดือนของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีค่าใช้จ่ายต่อเดือนโดยเฉลี่ย เท่ากับ 7,427.27 บาท มีฐาน เท่ากับ 7,000 บาท และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3,681.48 บาท โดยค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วง 1,000 ถึง 30,000 บาท

2. พฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษามีวัตถุประสงค์การใช้สื่อเพื่อติดต่อบุคคลใกล้ชิด ความถี่ในการใช้งานอยู่ในระดับบ่อยครั้ง อุปกรณ์ที่ใช้ส่วนใหญ่ คือ Smartphones ส่วนสื่อ Social Network เป็นสื่อที่ใช้มากที่สุด ช่วงเวลาการใช้ส่วนใหญ่ คือ 18.01-00.00 น. และสถานที่ใช้ส่วนใหญ่ คือ บ้านหรือที่พัก

3. พฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) รายงาน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการศึกษามากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความบันเทิง ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน และด้านการติดต่อสื่อสาร ตามลำดับ ซึ่งความถี่ในการใช้งานส่วนใหญ่ในแต่ละด้านอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ยกเว้นด้านการใช้ชีวิตประจำวันอยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง อุปกรณ์ที่ใช้ในทุก ๆ ด้าน ส่วนใหญ่ใช้ Smartphones ประเภทสื่อที่ใช้ส่วนใหญ่ใช้สื่อ Social Network ยกเว้นด้านการศึกษา ส่วนใหญ่ใช้สื่อเว็บไซต์ ช่วงเวลาการใช้งาน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเวลา 18.00-00.00 น. ยกเว้นด้านการติดต่อสื่อสาร ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเวลา 12.01-18.00 น. และสถานที่ใช้งานในทุก ๆ ด้าน ส่วนใหญ่ใช้ที่บ้านหรือที่พัก

4. พฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) พิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้ (1) ด้านการศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการสืบค้นคว้าหาความรู้มากที่สุด ซึ่งนักศึกษาโดยส่วนใหญ่ใช้ Smartphones ในการสืบค้นคว้าหาความรู้บ่อยครั้ง โดยการใช้ผ่านสื่อเว็บไซต์ ในช่วงเวลา 18.01-00.00 น. ที่บ้านหรือที่พัก (2) ด้านความบันเทิง พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการฟังเพลงมากที่สุด ซึ่งนักศึกษาโดยส่วนใหญ่ใช้ Smartphones ในการฟังเพลงบ่อยครั้ง โดยการใช้ผ่านสื่อเว็บไซต์ ในช่วงเวลา 18.01-00.00 น. ที่บ้านหรือที่พัก (3) ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการวางแผนก่อนออกเดินทางมากที่สุด ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ Smartphones ในการวางแผนก่อนออกเดินทางบ่อยครั้ง โดยการใช้ผ่านสื่อเว็บไซต์ ในช่วงเวลา 12.01-18.00 น. ที่บ้านหรือที่พัก และ (4) ด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการติดต่อบุคคลใกล้ชิดมากที่สุด ซึ่งนักศึกษาโดยส่วนใหญ่ใช้ Smartphones ในการติดต่อบุคคลใกล้ชิดบ่อยครั้ง โดยการใช้ผ่านสื่อ Social Network ในช่วงเวลา 12.01-18.00 น. ที่บ้านหรือที่พัก

การอภิปรายผล

พฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) มีข้อสังเกต ดังนี้

1. ผลการวิจัย ซึ่งพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านการใช้ Smartphones สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑารัตน์ ศราวุฒวงศ์ และคณะ (2560) และพิศมัย หาญมงคลพิพัฒน์ (2558) ที่พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ หรือเชื่อมต่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ผ่าน Smartphone ทั้งนี้กล่าวได้

ว่า Smartphones นั้นเป็นสิ่งสำคัญที่หากขาดหายไปย่อมทำให้ขาดความสะดวกในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสาร เป็นต้น ทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่มี Smartphones ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อำภา พร แก่งกลางดอน และมัลลิกา เงินยิ่ง (2557) ที่ระบุว่า ในปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันมากขึ้น และเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เมื่อก่อนเราอ่านหนังสือได้จากสิ่งตีพิมพ์เท่านั้น แต่ในปัจจุบันเราสามารถอ่านได้จากเครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องอ่านอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ E-reader, Tablet Computer และ Smartphone เป็นต้น

2. ผลการวิจัยซึ่งพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทสื่อ Social Network ในด้านการติดต่อสื่อสารมากที่สุด โดยใช้เพื่อติดต่อบุคคลใกล้ชิดมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ พุ่มจันทร์ และคณะ (2558) ที่พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในด้านการติดต่อสื่อสารมากที่สุด และงานวิจัยของ พิศมัย หาญมงคลพิพัฒน์ (2558) ที่พบว่า กิจกรรมที่นิสิตทำมากที่สุด เมื่อเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ คือ พูดคุยติดต่อกับบุคคลที่รู้จัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัด ซึ่งมีความจำเป็นในการติดต่อกับครอบครัว หรือญาติพี่น้อง หรือความจำเป็นในการติดต่อกับอาจารย์ผู้สอน หรือใช้ในการสนทนาพูดคุยระหว่างกลุ่มเพื่อน ซึ่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์สามารถตอบสนองต่อผู้ใช้ได้ในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นความสามารถในการถ่ายทอดภาพ และเสียง ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวก ประหยัดทั้งเวลา ลดการเดินทาง และลดค่าใช้จ่าย หรืออาจจะเปรียบได้ว่าเป็นการย่อส่วนโลกแห่งการติดต่อให้เล็กลงนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พิศมัย ศุภพงษ์ (2556) ที่ระบุว่า ข้อดีของสื่อ Social Network คือ ใช้สำหรับคลายความเครียดสำหรับผู้ที่ต้องการหาเพื่อนคุย สร้างความสัมพันธ์ที่ดีจากเพื่อนสู่เพื่อน แลกเปลี่ยนข้อมูลที่สนใจร่วมกันได้ ประหยัดค่าใช้จ่ายในการติดต่อกับคนอื่น สะดวก และรวดเร็วไม่ว่าผู้ใช้งานจะอยู่ที่ใดบนโลกนี้

3. ผลการวิจัยซึ่งพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในช่วงเวลา 18.01-00.00 น. สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศมัย หาญมงคลพิพัฒน์ (2558) และจุฑารัตน์ ศรารณวงค์ และคณะ (2560) ที่พบว่า นิสิตเข้าใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ หรือสื่อสังคมออนไลน์ในช่วงเวลา 18.00-00.00 น. ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความต้องการในการใช้ ความเหมาะสม ความเคยชิน ความสะดวก หรืออาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างที่อาจส่งผลต่อช่วงเวลาการใช้งานดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปราณี รามสูต (2542) ที่ระบุว่า พฤติกรรมทุกอย่างมีสาเหตุมาจากสิ่งเร้า หรือสิ่งกระตุ้น ส่วนการกระทำที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้า เรียกว่า ปฏิกริยาตอบสนอง

4. ผลการวิจัยซึ่งพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่บ้านหรือที่พัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา จิตแสง (2556) และพิศมัย หาญมงคลพิพัฒน์ (2558) ที่พบว่า นักเรียน หรือนิสิตเข้าถึงอินเทอร์เน็ต หรือใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์จากที่บ้าน หรือที่พักอาศัยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความเหมาะสม ความสะดวก และความต้องการที่จะใช้งานของผู้ใช้เอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พรทิพย์ วรกิจโกคาทร (อ้างถึงใน พัฒน์ริ อัฐวงศ์ และคณะ, 2553) ที่ระบุว่า บุคคลแต่ละคนก็จะมีพฤติกรรมการรับสื่อที่แตกต่างกันตามขั้นตอน สะดวก เช่น บางคนมักนิยมรับฟังข่าวสารทางวิทยุกระจายเสียงขณะขับรถ บางคนชอบนั่ง หรือนอนชมวิทยุโทรทัศน์ บางคนชอบอ่านหนังสือในห้องสมุด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

ผลของการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการส่งเสริมและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้มีความสอดคล้อง และรองรับกับพฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ผู้วิจัยขอเสนอไว้ดังนี้ มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญกับฐานข้อมูล และการบริการผ่านทางสื่อเว็บไซต์ เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เป็นช่องทางในการสืบเสาะหาข้อมูล ฟังเทปการบรรยายย้อนหลัง ติดตามผลการเรียน และติดตามข่าวสารต่าง ๆ ของทางมหาวิทยาลัย ทั้งนี้การติดตามข่าวสารต่าง ๆ และช่องทางการติดต่อสื่อสารของทางมหาวิทยาลัยนั้น ควรเพิ่มในช่องทางสื่อ Social Network เพื่อให้สอดคล้องกับการใช้งานสื่อของนักศึกษา ดังผลการวิจัยที่ปรากฏ ณ ข้างต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

จากผลการวิจัยที่ปรากฏ ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) แต่อย่างไรก็ดี เพื่อความคุ้มค่าในการดำเนินการวางแผนการส่งเสริม และการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของทางมหาวิทยาลัย ที่สามารถตอบสนองต่อการใช้งานของนักศึกษาในคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้อย่างเหมาะสมที่สุดนั้น ผู้วิจัยขอเสนอหัวข้อในการทำวิจัยไว้ดังนี้ (1) ควรทำการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นเช่นไร มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร (2) ทำการศึกษาสภาพปัญหาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส่วนกลาง) ว่า นักศึกษามีสภาพปัญหาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นเช่นไร มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ซึ่งสามารถเล็งให้เห็นถึงความสำคัญในส่วนที่ต้องเร่งดำเนินการพัฒนา หรือวางแผนการส่งเสริมในโอกาสต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชนิษฐา จิตแสง. (2556). พฤติกรรมและรูปแบบการใช้บริการบนสื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์*, 30(2), 217-242.
- จุฑารัตน์ ศรารณวงค์, ขจร ฝ้ายเทศ, ดวงแก้ว เงินพูนทรัพย์, และวัลลภา จันทรี. (2560). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว*, 10(2), 16-31.
- ชุดิสันต์ เกิดวิบูลย์เวช. (2560). *สื่อดิจิทัลใหม่...สื่อแห่งอนาคต*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงแสง ณ นคร และศยามน อินสะอาด. (2558). *การใช้สื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- อัญญภัทร์ ศิริธรรมาโรจน์. (2559). *จิตวิทยากับการพัฒนาตน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- บุญมี พันธุ์ไทย. (2557). *ระเบียบวิจัยการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปราณี รามสูต. (2542). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- พรณิการ์ พุ่มจันทร์, นุชจรี หงษ์เหลี่ยม, และพัชดาพรรณ อุดมเพชร. (2558). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาแพทย์ระดับปรีคลินิกของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. *เวชบันทึกศิริราช*, 8(1), 27-35.
- พัฒน์นรี อัฐวงศ์, ฉวีวรรณ สุวรรณภา, และธีรวัฒน์ จันทร์จำรัส. (2553). *พฤติกรรมการใช้อีเมลอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่*. ค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2561, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int_code=70&RecId=2115&obj_id=390
- พิสมัย ศุภพงษ์. (2556). *คอมพิวเตอร์ 20204*. ค้นเมื่อ 2 มกราคม 2562, จาก <https://phisamai03.Wordpress.com/ภาคเรียนที่-1-ปีการศึกษา-2556/การสื่อสารผ่านเครือข่าย/>
- พิสมัย หาญมงคลพิพัฒน์. (2558). *พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนิสิตหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน*. ค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2561, จาก [http://www.hu.ac.th/conference/conference2015/proceedings/data/ภาคโปสเตอร์/S-P-วิทยฯ/1490-059S-P\(พิสมัยหาญมงคลพิพัฒน์\).pdf](http://www.hu.ac.th/conference/conference2015/proceedings/data/ภาคโปสเตอร์/S-P-วิทยฯ/1490-059S-P(พิสมัยหาญมงคลพิพัฒน์).pdf)
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะศึกษาศาสตร์. (2561). *ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์*. ค้นเมื่อ 22 มกราคม 2562, จาก <http://www.edu.ru.ac.th/index.php/2014-04-17-03-56-47>
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง, สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล. (2561). *ตารางแสดงจำนวนนักศึกษาลงทะเบียนเรียนส่วนกลาง ประจำปีภาค 2 ปีการศึกษา 2561*. ค้นเมื่อ 22 มกราคม 2562, จาก http://www.regis.ru.ac.th/stat/20190109_FM17D6_Regis261.pdf
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2553). *พฤติกรรมมนุษย์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2560). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. ค้นเมื่อ 3 ธันวาคม 2561, จาก <http://app-thca.krisdika.go.th/Naturesig/CheckSig?whichLaw=law2&folderName=%a198&lawPath=%a198-20-2553-a0001>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554*. ค้นเมื่อ 3 ธันวาคม 2561, จาก <http://www.royin.go.th/dictionary/index.php>
- สุธรรม รัตนโชติ. (2552). *พฤติกรรมองค์กรและการจัดการ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ท็อป.
- เสถียร แก้วไวยุทธ์. (2555). *ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ*. ค้นเมื่อ 2 มกราคม 2562, จาก http://jeza285.blogspot.com/2012/05/blog-post_30.html

- อนงค์ ทองเรือง, สายใจ ทันการ, และจงกล ศิริประภา. (2557). พฤติกรรมการใช้สังคมออนไลน์ของ นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. ค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2561, จาก <http://dspace.bru.ac.th/xmlui/bitstream/handle/123456789/3405/2557-research-anong.th.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- อำภาพร แก่ลี้กลางดอน และมัลลิกา เงินยิ่ง. (2557). สื่อยุคใหม่กับบริการของห้องสมุด. ค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2561, จาก <http://is11km.blogspot.com/2014/10/blog-post.html>

